ANUL IV. - No. 4
15 Dec. 1927.

«Vom lovi deopotrivă în străinul parazitar și în românul necinstit și înstrăinat!»

# INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organul central al «Ligii Apărării Naționale Creștine»

CUPRINSUL:





Un număr 12 Lei

Abonamentul în interiorul țării 1 an 300 Lei, 6 luni 150 Lei
„ în străinătate . . 1 an 400 „ 6 „ 200 „

Redactor responsabil: Dr. LAZAR ISAICU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
CLUJ, STRADA BOB Nr. 7

IMPRIMERIA FOII „LUMEA ȘI ȚARA"
CLUJ, PIAȚA CUZA VODĂ Nr. 16

ANUL IV. — Nr. 4 15 Decemvrie 1927

# INFRĂŢIREA ROMÂNEASCĂ

Organul central al „Ligii Apărării Naţionale Creştine"

## CRISTOS SE NAŞTE

Cu 19 veacuri în urmă la Viflaim se naşte Cristos. Firicel de muştar, mai mic decât toate seminţele, se naşte prunc nealintat de un anturaj princiar, decât doar de mâna fiiciorelnică a Mamei sale sfinte, Preacurata. Nu în palat de fildeş şi marmoră, ci în iesle aspră, încălzit doar de caldul suflării unor animale purtate de instinct. Nu în sunet de goarne şi în bubuit de tunuri, ca fii de regi, ci într'o atmosferă sub diva stăpânită de imnurile celeste ale fiinţelor nevăzute, armate fără de număr ale Îngerilor...

E ziua de Crăciun. Cristos, în scutece nepretenţioase îşi face intrarea în istorie. In istoria pe care El o cârmueşte cu dumnezeesc meşteşug, dela începutul ei, după planul construit din veşnicie, în Intelectul fără hotărnicire al eternului Atoatestăpânitor.

Ce punct de strălucire peste veacuri... Galileanul prinde cu mâna sigură frânele istoriei. Zgudue din temelii tot trecutul şi pune baze noui pentru o cultură nouă, a spiritualităţii, mai forte şi mai bogată decât toate civilizaţiile caldee, babiloneană, egipteană, elină şi romană, prea învecinate cu brutalitatea naturei golaşe. Opreşte locului pe o clipită istoria omenirei, îi dă o nouă îndrumare, cu puterea de vrajă a braţului său dumnezeesc, şi prin confirmarea dumnezeirei sale pleacă veacurile să se înşire în cursul lor neîncetat sub numele de istoria universală de după Cristos. Nici că se putea o distrugere mai clasică, vorba lui *Döllinger:* „aceasta este cea mai fericită împărţire a istoriei"... Nou născutul Isus se dovedeşte „piatra din capul unghiului". — summus lapis angularis, pe care se clădeşte o nouă istorie mândră, mărcaţă, puternică biruitoare chiar faţă cu porţile iadului. E creştinismul triumfător peste toate gurile căscate ale infernalei bande anticreştine de sub flamura cosmopolitismului destructiv.

Oricât ar ofta oculta organizată a năvalnicei armate roşii, cu consemn de strivire a tot ce e creştin, — în faţă se găseşte cu o forţă inexpugnabilă clădită pe temelie mai tare decât granitul, pe puterea lui Cristos, Dumnezeul purtător de trup omenesc, pe piatra din capul unghiului, care suportă deasupra sa clădirea mai grandioasă decât sgârie-norii Americei, legată intim nu cu norii, dar cu cerul însuşi, a Legii creştine triumfante. Faptele cari strălucesc deasupra istoriei şi dirig marşul pământesc al omenirei întregi nu pot să fie anulate cu o simplă ştersătură de burete. „Naşterea lui Cristos — zice H. St. *Chamberlain* — este faptul cel mai important al istoriei neamului omenesc... Adevărata istorie numai dela naşterea lui Cristos începe. Popoarele cari încă nu aparţin creştinismului, precum chinezii, indienii, turcii, până azi nu au istorie adevărată; ele nu cunosc alta decât deoparte cronica unor case domnitoare, a măcelurilor şi a altor bucurii similare, de altă parte viaţa de fericită moleşeală resemnată aproape dobitocească a milioanelor nenumărate cufundate fără urme în bezna timpurilor. Şi de ce aceste popoare nu au istorie adevărată? Pentrucă lipseşte din viaţa lor momentul măreţiei morale". In înlănţuirea personagiilor ilustre dirigătoare în istoria omenirei Isus Cristos este, după vorba lui *Tux-Bulsano* „perfectissimus, maximus, eficacissimus aşa fel încât nimenea nici pe departe nu poate să i-se compare. El singur a transformat şi regenerat lumea în întregime şi, pentru toate timpurile... El este centrul istoriei întregi, şi Lui îi datoreşte istoria existenţa sa".

Că grandioasa operă a creştinătăţii, azi existentă, îşi are inceputul pe Calvar în moartea de pe cruce, o dovedeşte, — după constatarea lui *Hettinger* „Israel, naţia nenorocită, blestemată de Dumnezeu, care pretudindenea însoţeşte crucea ca umbra corpul... ca martor mut şi totuş atât de puternic grăitor pe lângă Cristos, pe care l-a văzut, cu care împreună a trăit, pe care l-a prigonit, al cărui sânge l-a invocat asupra capului său... purtând pe frunte pecetea lăpădărei recunoscând marale fapt al morţii Mântuitorului lumii şi crima sa proprie". — Proorociile Testamentului Vechiu, prin sfaturile nepătrunse, ale Provedinţei s'au încredinţat spre păstrare, prin blestem, neamului Iudaic, pentruca să nu se creadă a fi invenţii ale creştinilor, şi în acest chip, după o prea frumoasă precizare a marelui filosof-teolog sf. *Augustin,* duşmana de moarte a credinţei noastre „gens Iudaica merito debellata et disperso per terras" a devenit „testis veritatis nostrae".

In naşterea lui Cristos se întrezăreşte întreg Calvarul însângerat. Un Crist sbicuit şi pălmuit şi scuipat şi lovit şi apăsat sub povara neomenoasă a crucii şi răstignit cu piroane groase pe lemnul de ocară...

Iată şi istoria Neamului Românesc. Pe cerul istoriei noastre naţionale stă scris cu litere de foc şi sânge un Calvar aproape bimilenar, care povesteşte de lanţuri de robie, roate cu dinţi, închisori sub pământene, lacrimi, jale şi suspine. E povestea unui hotar de întregire naţională, tăiat cu sabia eroilor fără de nume, cari cu zimbetul însângerat pe buze şi cu piepturi desbrăcate, dar plămădite din oţel, au înţeles glasul strămoşilor de sub glie, trimis prin freamăt de codru tocmai dela Putna: Hai fraţi... crucea v'apăraţi!...

Flamura apărărei naţionale e purtată de vitejii tresăriţi din morminte, umbrele negre şi sombre ale celor sacrificaţi pe altarul Neamului. După ei vine generaţia de azi tinără, entuziastă, curajoasă şi inteligentă. Iar în frunte păşeşte încrezător, căci e Dumnezeu însuş, sub povara crucii, pe Calvar la deal...

E greu Calvarul de urcat. E fără de margini puzderia de lăcuste înfometate, năvălite înspre plaiurile noastre sfinte, de pe pustiile galiţiene ale hetmanului *Petliura...* plânge jalnic şi lugubru Moldva, Bucovina, Basarabia şi Maramurăşul îngenunchiate...

Insă nu vrem să ştim de frică. După crucificarea Calvarului urmează glorie şi înviere. In lupta noastră naţională are cuvânt însuş Dumnezeu care ne-a dat o limbă dulce şi un sânge de nobleţă romană, cu dreptul la viaţă pe care nu are nimeni voie să ni-l conteste.

In focul bătăliei pentru trăinicia noastră ca neam somăm să părăsească

frontul întreagă nevolnica turmă a sufletelor pipernicite de inconștiență și cernite de apăsul păcatelor cari i-au înfundat în slugărnicie!

Noi ce să ne temem, când Cristos biruitorul tronurilor, dealungul veacurilor este cu noi? Împărate al nostru, Doamne Cristoase, în nașterea Ta, noi salutăm omagial simbolul biruinței noastre!

Dr. TITUS MALAI

# Cum s'a aplicat reforma agrară în țara Moților

## Raportul dlui V. Bălășescu, procuror la Inalta Curte de Casație și Justiție

Domnule cititor, raportul de mai jos a fost înaintat de înaltul magistrat ministrului de justiție G. G. Mârzescu în urma delegației ce i s'a dat de a cerceta chestiunea.

Raportul ce posed nu are dată. A fost redactat între anii 1923 și 1925. Știut este, că la inceputul anului 1926, chiar în luna Ianuarie, Ministrul de Justiție fiind bolnav a plecat în streinătate, iar în primăvară liberalii s'au retras dela putere. Așadar, raportul datează cel mai târziu dela sfârșitul anului 1925 și cel mai de vreme de la începutul anului 1922.

Acest document al vremii, pe care mă abțin de a o califica, trebuie adus la cunoștința marelui public, spre a se ști cum s'a aplicat reforma agrară: ce rol a avut acel Ministru de Domenii, căruia glasul bunului simț românesc i-a spus *Constantinescu-Porcu;* ce rol au jucat *agronomii* și *membrii serviciului silvic;* ce rol a jucat judecătorul *Decusară* dela Comisia județeană din Cluj; ce rol a jucat profesorul dela Universitatea din Cluj *Gh. Leon,* care prin însăși situația ce ocupă este chemat în afară de activitatea științifică, să contribue la formarea virtuților cetățenești și a simțului național în sufletul tineretului universitar.

Poate că în timpul de față, dominat de oameni de felul celora arătați în raportul de mai jos, se va mai găsi totuși vreunul, formând notă discordantă, care dela tribuna Parlamentului să desvălue rușinea, înfierată într'un raport oficial de un înalt magistrat, și să ceară actualului Ministru de Justiție, dlui Stelian Popescu, ca concluziile puse în raport să se transforme în măsuri concrete acum când chestiunea Moților stă palpitantă la ordinea zilei.

Las pe fiecare să-și formeze judecata, după textul raportului dlui înalt magistrat V. Bălășescu, fixat în următorii termeni:

*Domnule Ministru,*

„Conform delegațiunei ce ne-ați dat, cercetând la Cluj, plângerea telegrafică, ce V-a adresat avocatul Amos Francu în numele a 59 Moți în contra procedurei primului procuror al Tribunalului din Cluj, *Ștefan Cepescu,* am constatat următoarele:

„Contele Gh. Bánffy, având păduri în întindere de peste *12,000 iugăre în ținutul Huedinului,* — situate în împrejurul a 16—18 comune, ai căror locuitori se ocupă cu industria casnică a lemnului, ce formează singurul lor mijloc de existență, pe lângă creșterea vitelor, neavând acolo în munți terenuri cultivabile, — *supuse exproprierei conform legii agrare, pentru formarea de pășuni comunale,* ce deveneau indisponibile conform art. 3 din lege, cu începere dela 1 Decemvrie 1918, iar înstrăinările posterioare acestei date fiind declarate fără efect față de Stat; prin art. 4 al legei, găsește de cuviință a înstreina aceste păduri prin cedarea dreptului de a exploata materialul lemnos pentru o parte *societății „Fehérvizi" prin contractul din 30 Noemrie 1919,* iar *pentru altă parte societății „Bihor-Sălăgeana"* prin directorul ei *Fischer,* prin contractul *din 17 Octomvrie 1922.*

„Este de observat că acestei societăți s'a vândut spre exploatare o întindere de *2887* iugăre de pădure seculară, cu *5,200,000* Lei, pe când valoarea brută a materialului lemnos a fost evaluată de Inspectorul General Silvic Sava Gioiu la *48,000,000* Lei, iar valoarea industrializată la peste *100,000,000* Lei.

„O altă caracteristică a contractului rezultă din art. 2. după care proprietarul se descarcă de orice răspundere față de cumpărător, *pentru tot ce privește exproprierea și exploatarea,* care și-a luat asupra-și toate răspunderile, chiar pentru cazurile de forță majoră, proprietarul rămânâd numai cu semnătura pentru orice cereri și acțiuni, așa că *în asemenea condițiuni tocmeala apare a fi făcută pentru a încerca fraudarea drepturilor Statului,* proprietarul primind aproape ca dar suma de 5,200,000 lei, când prin expropriere nu ar fi putut obține atâta dela Stat.

„Operațiunile exproprierei începând prin declarațiunea obligatorie de întinderea proprietăților și felul exploatării lor, contele Gh. Bánffy, ca proprietar al pădurilor din ținutul Huedinului, face această declarațiune la comisiunea de ocol din Huedin, cu mențiunea că cota maximală de 200 iugăre care nu era expropiabilă, conform art. 32 al. b. din lege, și o rezervă la alte proprietăți, ce avea la Bonțida, și *comisiunea de ocol din Huedin prin hotărârea No. 462 din 7 Decemvrie 1922 declară expropriată în întregime pădurea fostului conte ungur Gh, Bánffy,* actualmente cetățean român, domiciliat în comuna Bonțida, județul Cojocna, situată în hotarul comunelor Rechițea și Rogojel din județul Cojocna, în întindere de 12,000 iugăre, cu scopul de a se constitui și complecta pășunile și pădurile comunale.

„Cum în căderea comisiunii de ocol, era nu numai exproprierea, dar și înființarea și complectarea pășunilor și pădurilor comunale și cum nu avea la îndemână o hartă generală a tuturor pădurilor proprietarului declarată expropriată, precum și o constatare a nevoilor fiecărei comune, spre a se putea hotărî la care comună se cuvine a se împărți din pământul expropriat și de câtă întindere are nevoe fiecare, pentrucă avizul ocolului silvic, obligator în asemenea materie, nu a apărut comisiunii de ocol îndestulător, pe de o parte suspendă prin hotărîrea No. 474 din 20 Decemvrie 1922 orice desbatere în privința constatărilor de cantitatea de pământ necesar fiecărei comune în parte — spre a servi după împrejurări fie în înființarea, fie în complectarea pădurilor și pășunilor comunale — dat fiindcă terenul expropriat servea nu numai pentru locuitorii din comunele pe al căror teritoriu se află situat, ci pentru toți acei din împrejurimi sau din alte părți, cari aveau nevoe de asemenea pământ, cărora li se repartiza după satisfacerea nevoilor localnicilor, iar pe de altă parte la 22 Decemvrie 1922 în executarea acestei deciziuni președintele comisiunii județene II de expropriere din județul Cojocna asupra modului de procedare, cu avizul, „că ar fi de dorit ca opiniunile silvice" să se facă pentru moșiile unui proprietar toate deodată, că numai „așa ar avea comisiunile de ocol o priveliște asupra situațiunii, și „numai așa comisiunea ar fi bine orientată asupra formării pădurilor" comunale.

„In cazul exproprierii pădurilor contelui Gh. Bánffy, care are păduri mari situate în 16—17 comune, comisiunea de ocol numai atunci ar fi în stare de a judeca conștiincios dacă ar avea plan de formare referitor la toate pă-

durile, ca să se ştie înainte, care comună, ce are să capete? nu cumva vreo comună din greşală să fie preterată, ori să nu i se ajungă, la care preşedintele comisiunii II judeţene, dl *L. Decusară,* consilier la Curtea de Apel din Cluj, îi răspunde la 26 Ianuarie 1923, cu privire la opiniunile silvice pentru pădurile aceluiaşi proprietar să se facă deodată, sunt de aceiaş părere, căci numai aşa se poate avea o imagine fidelă a situaţiunii, putându-se rezolva chestiunea cu mai mare claritate.

*„Deci rămâne bine stabilit, că ceeace s-a judecat de comisiunea de ocol, prin hotărîrea No. 462 din 7 Decemvrie 1922 a fost numai exproprierea în principiu a pădurilor contelui Gh. Bánffy din ţinutul Huedinului, care privea pe Stat, prin Casa Centrală a Improprietăririi, iar nu şi repartizarea pădurilor expropriate, după nevoile fiecărei comune în parte şi anume cărora comune din cele 16—18 situate în jurul pădurilor expropriate şi cât se cuvenia la fiecare.*

„In contra hotărîrii No. 462 din 7 Decemvrie 1922 s-a făcut apel de contele Gh. Bánffy, bine înţeles conform contractului, pentru Societatea Concesionară Bihor-Sălăgeana, de societatea concesionară Fehérvizi şi de *agronomul regional.*

*„Ce rost avea apelul agronomului regional, când el avea de apărat numai interesele Statului, de nu erau periclitate prin hotărîrea comisiunii de ocol, rămâne a se lămuri!*

„Comisiunea II judeţeană din Cojocna, sub preşedinţia dlui D. *Decusară,* care la 26 Ianuarie 1923 dăduse comisiunii de ocol Instrucţiunile de mai sus, *chiar a doua zi 27 Ianuarie 1923, rezolvă apelurile făcute contra hotărîrei No. 462 din 7 Decemvrie 1922* prin hotărîrea No. 84 în felul următor:

„1. S'a expropriat în favoarea statului pentru locuitorii din Dealul Boţi, comuna Beliş o întindere de 576 iugăre 1098 st. p. din cari 512 iugăre 1168 st. p. acoperite cu pădure seculară pentru a servi ca păşune comunală şi o întindere de 216 iugăre cu pădure slabă la o distanţă de 8 km. de sat, când în imediata apropiere a satului era pădurea seculară, ce li s'a afectat pentru păşune, pentru a le servi ca pădure comunală.

2. S'a expropiat în favoarea Statului pentru locuitorii din comuna Răchiţele o întindere de 3258 iugăre 710 st. p. din cari 2250 iugăre 78 st. p. acoperite cu pădure seculară pentru a le servi ca păşune comunală şi o întindere de 2081 iugăre 1580 st. p. din cari numai 193 iugăre este pădure seculară, restul fiind pădure tânără ce nu s'ar putea exploata decât peste 30—40 ani, 499 iugăre pădure în pâlcuri şi 249 iugăre teren gol exploatat de societatea Fehérvizi, pentru a le servi ca pădure comunală.

*„Toate celelalte comune din jurul pădurilor au fost neglijate, căci restul de teren până la cantitatea de 12,000 iugăre, ce s'au declarat expropriate de comisiunea de ocol din Huedin s'au rezervat pe seama proprietarului şi anume:*

„*a)* 1207 iugăre pădure seculară, ce reprezintă dealul Cuciulatului, vecină cu pădurea urbarială a comunei Rechiţea şi *în imediata apropiere a satului,*

„*b)* 906 iugăre 100 st. p. teren gol fost exploatat de societate Fehérvizi,

„*c)* 436 iugăre 556 st. p. pădure seculară lângă pădurea episcopului din Oradea-Mare,

„*d)* 990 iugăre 1120 st. p. pădure seculară în hotarul comunei Rogojeni,

„*e)* alte întinderi de teren, nedeterminate ca suprafaţă, sub 16 numere topografice.

*„Actul ce a servit la darea acestei hotărîri este opinia serviciului silvic,* ca conform art. 24 litera e. şi 34 din legea agrară este obligatorie pentru a se proceda la înfăţişarea sau complectarea păşunilor şi pădurilor comunale, aflată la dosar cu data de 29 Noemvrie 1922 rectificată la 31 Decemvrie 1922, deci posterioară contractului de vânzare către societatea Bihor-Sălăgeana, ce a avut loc la 17 Octomvrie 1922 semnată de şeful ocolului silvic *Ludovic Nagy,* şeful regiunii silvice *I. Drăgan,* şi aprobat la 25 Ianuarie 1923 de consilierul silvic *G. Golgoteanu, delegat al Ministerului de Domenii,* cu observaţiunea că pentru dealul Botei, fiind dat el însuşi un aviz în alt sens la 15 Ianuarie 1923, roagă onorata comisiune de expropriere, să hotărască, cum va găsi cu cale, în vederea celor comunicate de către dl consilier agricol, cu adresa No. 1—1923.

„Prin această opiniune *cu schimbările de dată* arătate mai sus la 31 Decemvrie 1922, când ea a trebuit să figureze în dosar la data hotărîrei comisiunii de ocol dela 7 Decemvrie 1922, cu schimbarea avizului a însuşi delegatului Ministerului de Domenii, *s'a propus* totuşi la punctul 14, ca pe baza art. 32 al. b. din legea agrară, care nu permitea a se lăsa proprietarului decât o cantitate maximală de 200 iugăre, dacă nu-şi rezervă dreptul acesta la altă proprietate, *să i se scutească de expropriere o întindere de 2747 iugăre 2,* iar comisiunea II-a judeţeană de expropriere *a fost* şi *mai largă* cu proprietarul Gh. Bánffy reprezentat atunci prin societatea concesionară Bihor-Sălăgeana scutindu-i de expropriere o întindere de pădure *de 3540 iugăre afară de terenurile goale.*

„Domnul inspector silvic N. Bossie, delegat acum cu executarea împroprietăririlor în această regiune a Ardealului, mi-a confirmat că anterior opiniunii de mai sus şeful ocolului silvic Ludovic Nagy, care acum ar fi transferat în altă parte, întocmise o altă opiniune favorabilă Statului, în sensul exproprierii largi, admisă de comisiunea de ocol *ce se află în posesiunea sa,* act ce nu a fost prezentat comisiunei şi cum noua opiniune este posterioară concesiunii către Societatea Bihor-Sălăgeana, ar fi de cercetat cauza acestei schimbări subite de opiniuni.

*„Din hotărîrea comisiunii II-a judeţene No. 84 din 27 Ianuarie 1923 se vede deodată, că s'au călcat dispoziţiunile formale ale art. 32 lit. b. din legea agrară, după care în nici un caz nu s'ar fi putut scuti de expropriere de cât maximum 200 iugăre presupunând, că proprietarul nu şi-ar fi rezervat această cotă în altă parte.*

„S'a invocat însă prin hotărârea dreptul decurgând din art. 36 din legea agrară, după care se poate scuti de expropriere pădurile ce servesc la exploatarea minelor, uzinelor de fier şi ale tuturor intreprinderilor industriale, cari întrebuinţează lemnul ca material brut etc. *însă pentru aceasta trebuea prealabila aprobare a comitetului agrar,* singurul apreciator al existenţei acestor intreprinderi şi a necesităţii de scutire dela exploatare, *care nu a fost obţinută* şi nici măcar nu s'a făcut dovadă, că proprietarul Benffy se găseşte în aceasta situaţiune, ori măcar societatea concesionară, care a dobândit acest drept după 4 ani dela punerea în aplicare a legii agrare.

„A doua observaţiune este, că în terenurile expropriate date pentru păşuni comunale s'au atribuit acelea acoperite cu păduri seculare, cari conform ordidului Ministerului de Domenii, No. 10440—1922 rămân a fi exploatate de proprietar în folosul său, pe când în terenurile date pentru păduri comunale, ce erau menite a servi în acest scop locuitorilor s'au atribuit terenuri goale, altele exploatate de proprietar şi numai în oarecare măsură acoperite de pădure, dar şi aceasta în cea mai mare parte cu pădure ţânără, ce nu ar putea servi locuitorilor ce se ocupă cu industria casnică a lemnului, decât după 30—40 ani, când ar deveni exploatabilă în acest scop afectându-le pentru toată întinderea de pădure numai 193 iugăre exploatabile în prezent. Pe lângă aceasta *chiar pădurile atribuite li s'a dat la mare depărtare de comună ce cu greu ar*

*putea fi utilizate chiar pentru trebuințele zilnice, când era pădure bună de exploatat în imediata apropiere a satului, care însă au fost lăsate proprietorului fie prin scutire directă, fie prin afectarea terenului păduros pentru pășune comunală.*

„In fine în comuna Rogojel pentru teritorul căreia se află o parte din pădurile expropriate și celorlalți locuitori din comunele învecinate nu li s'a atribuit nimic, *comisiunea nerespectând regulele admise de președintele ei,* prin adresa către comisiunea de ocol dela 26 Ianuarie.

„*Hotărârea No. 84 din 27 Ianuarie 1923 a comisiunii II-a județene din Cojocna este dar prejudiciabilă locuitorilor din vecinătatea pădurilor expropriate, în vederea cărora legea agrară a dispus a se face exproprierea și cărora nu s'a atribuit nimic, cât și acelora cărora s'a atribuit ceva, prin modul învederat nedrept, cum s'a făcut repartizarea terenurilor pentru păduri comunale și pentru pășuni comunale. Ea profită în largă măsură proprietarului expropriat, atât prin aceea, că i s'a scutit de expropriere întinse terenuri păduroase cu învederata călcare a dispozițiunilor art. 32 al. b. și a art. 36 din legea agrară; cât și prin aceea că i s'a lăsat posibilitatea de-a profita de materialul lemnos aflat pe terenurile atribuite locuitorilor pentru pășuni comunale.*

„Ea constitue **un just motiv de indignare pentru locuitorii din ținutul Huedinului (Moții),** cari se văd **despoiați** *de drepturile pe cari legea agrară le-a asigurat, dar pe care autoritățile chemate a o aplica, prin modul lor de procedare le-a înlăturat, în folosul acelora pe cari locuitorii de veacuri i-au privit ca asupritorii și exploatatorii lor.*

„Pentru restabilirea dreptății dar se impune: de pe o parte *imediate cercetări judiciare în contra tuturor autorităților, cari au contribuit la ajungerea acestui rezultat,* spre a se vedea gradul de răspundere al fiecăruia, fie sub raportul disciplinar, fie chiar penal, pe altă parte *la anularea hotărârei No. 84 din 27 Ianuarie 1923 a comisiunii II-a din județul Cojocna.*

„Sub acest raport socotesc că această hotărâre se poate ataca prin **revizuire înaintea comitetului agrar** *de pe lângă Ministerul de Domenii atât de locuitorii, cărora li s'au atribuit terenuri în felul arătat mai sus, cât și cei cari ar fi avut drept, dar nu li s'a atribuit nimic.*

„Tardivitatea cererii de revizuire nu le poate fi opusă deoarece *nu au fost citați conform legii,* înaintea comisiunii județene spre a-și trimite reprezentanți, conform art. 105 al. ultim din regulament, spre a le apăra interesele lor.

„In adevăr ei au fost chemați conform art. 99 din regulament înaintea comisiunii de ocol numai pentru declararea terenului de expropriat, iar nu și pentru constatarea nevoilor fiecărei comune de pășune comunală și de pădure comunală, cu care ocaziune se putea decide asupra înființării sau complectării pășunilor și pădurilor comunale, care chestiune a și fost suspendată de comisiunea comunală printr'o decizie separată dela 20 Decemvrie 1922.

„La **7 Decemvrie 1922** s'a dat hotărîrea No. 462 din care comisiunea de ocol s'a pronunțat numai asupra exproprierei și această hotărîre a fost comunicată prin afișare numai la primăria comunei de la a cărei teritor ținea pădurea expropriată.

„Apelul făcut de proprietarul Gh. Bánffy pentru societatea Bihor-Sălăgeana și de societatea Fehérvizi în contra acestei hotărîri nu putea să aibe efect decât numai asupra punctului, decât exproprierea terenurilor de aceia și citațiunile făcute pentru ziua de 27 Ianuarie 1923 de comisiunea județeană și comunicate prin afișare la sediul comisiunii județene, conform art. 76 din legea modificătoare a legii agrare, din 23 Iulie 1921, nu poate privi decât aceleași persoane și pentru aceiași chestiune judecată de prima instanță, ori când a doua instanță comisiunea II-a județeană, judecă și dispune asupra repartizării terenurilor expropriate, pentru înființarea de pășuni și păduri comunale în folosul numai a unor comune, fără a se fi constatat și fără a se fi judecat trebuințele fiecărei comune de asemenea terenuri și câte anume comune au dreptul adică asupra altui obiect, *pe de o parte a judecat acest nou obiect pentru prima oară în apel, ceeace era inadmisibil,* după elementarele principii de drept, cunoscute de cel puțin președintele comisiunii II-a județene, — pe de alta parte a dispus de un lucru ca la aceasta să fi fost chemate părțile îndreptățite, adică locuitorii din diversele comune în vecinatate cu terenurile expropriate, conform legii agrare.

„*O asemenea judecată este vițiată și vătămătoare pentru acești locuitori și conform art. 735 pr. civ. trebue anulată, căci nu este altă cale pentru îndreptarea pagubei.*

„Dacă nu acești locuitori, *dar Ministerul de Domenii,* pentru care nu există termene fixate și care are principala grijă de a se respecta legea agrară, în sensul că cei îndreptățiți să dobândească ceeace li se cuvine, iar nu de inexperiența unora și necredința altora să profite fraudatorii, *are cel dintâi datoria a cere revizuirea acestei hotărâri înaintea comitetului agrar,* sau pe calea ce o va crede mai lesnicioasă.

„S'a făcut un recurs în contra acestei hotărâri de proprietarul Gh. Bánffy asupra punctului III. privitor la pășunile afectate comunei Răchițele în întindere de 3258 iugăre 750 st. pătrați, dar Comitetul Agrar l-a respins prin hotărârea No. 29 din 2 Aprilie 1923, probabil că era făcut numai de formă.

„Și Casa centrală a făcut cerere de revizuire asupra punctului IX. din hotărârea privitor la exploatarea materialelor din pădurea recunoscută în favoarea societății Fehérvizi și Bihor-Sălăgeana, care a fost admisă de Comitetul Agrar prin hotărârea No. 39 din 7 Iulie 1923, *anulându-se contractele* pentru motivul că comisiunea județeană nu avea căderea conform art. 36 de a se pronunța asupra scutirii și *lasă organelor administrative aplicarea legilor și regulamentelor;* dar asupra celorlalte puncte ale hotărârei cu privire la terenurile rezervate proprietarului Gh. Bánffy și a modului de repartizare a terenurilor pentru pășune și pădure comunală, hotărârea No. 84 nefiind atacată ea ar rămâne în picioare și societățile concesionare în putința de a beneficia de un lucru, care nu mai putea fi scos din patrimoniul Statului în baza art. 3 și 4 din legea agrară încă dela 1 Decemvrie 1918, de când bunurile expuse exproprierii au fost isbite de *indisponibilitate.*

„Ca urmare a acestei dispozițiuni, cu toată anularea contractelor, societatea Bihor-Sălăgeana, prin administratorii *Fischer* și colonelul *E. Castano* au cerut aprobarea exploatării pădurii proprietarului în dealul Cuciulatului, care li s'a acordat prin ordinul No. 51558 din 12 Octomvrie 1923 numai pentru o întindere de 96 iug. și apoi transformându-se în societate pe acțiuni *„Regatul-Mare“* după achiziționarea unor înalte personalități ca doctorul *Leon, N. Filotti* și alții, ca acționari, încearcă exploatarea acestei păduri.

„Socotesc că nu aceasta era intențiunea comitetului agrar, când *dupăce a pronunțat anularea contractului de exploatare al acelor societăți, a lăsat libertate organelor administrative de a aplica legile și regulamentele cu privire la pădurile expropriate dela proprietarul Gh. Bánffy.* Era mai natural, a provoca pe agenții silvici să-și facă opiniunea cerută de legea agrară, în sensul cum s'a cerut de comisiunea de ocol, și cum s'a aprobat de președintele comisiunii II. județene, astfel ca să poată proceda la înființarea de păduri și pășuni comunale, repartizân-

du-se la *toate comunele* din jurul pădurilor proprietarului Gh. Bánffy şi *pentru totalitatea acestor păduri* cari erau în totul expropriabile, conform legii agrare, iar nu să dea autorizaţiunea de exploatare, deocamdată pentru 96 iugăre 91 cari de ar fi trecut, restul urma dela sine.

„După aceea locuitorii (Moţii) din Răchiţele, văzând că se încearcă exploatarea pădurilor din dealul Cuciulatului, contra asigurărilor ce li se dase, că la Bucureşti s'a sfărâmat hotărîrea comisiunii II-a judeţene şi expuşi şi despoiaţi de drepturile ce legea agrară le asigură, nu au putut lăsa ca să se înceapă exploatarea pădurilor efectuat ei nu ar fi avut ce lua, nu ar mai fi fost în putinţă să exercite industria lor casnică cu materialul lemnos ce le era asigurat prin lege, rămânând în suferinţă, pe când exploatatorii se îmbogăţeau în paguba lor şi în ziua de 22 Noemvrie 1923 luând cu dânşii pe primarul şi notarul comunei, s'au dus la pădure şi au împiedecat pe oamenii exploatatorilor de a lucra cari s'au şi retras în faţa lor, fără a se întrebuinţa în contra lor vre-o violenţă materială.

Cum şi ce fel? din ordinul cui? nu am stabilit, căci nici nu aveam căderea pentru aceasta, dar acolo apare căpitanul *Brudea* dela jandarmi cu o companie de jandarmi, cari au brutalizat pe Moţi, după cum s'a văzut din certificatele medicale, în scopul de a-i îndepărta, de a mai reclama dreptul lor la pădure şi a asigura astfel exploatatorilor libera folosinţă de materialul lemnos.

Căpitanul de jandarmi raportează, după modul său de a vedea lucrurile, parchetului Tribunalului Cluj, cu raportul No. 5797 din 29 Noemvrie 1923, care începe cercetările şi prin actul de acuzare făcut de primul procuror *St. Cepescu* la 12 Ianuarie 1924 se pune sub acuzaţiune 59 Moţi pentru violenţe, înceată, din care primarul şi notarul ca agenţi provocatori, când din actele din dosar rezultă, *că aceştia au fost luaţi de locuitori tocmai ca aceea cea voeau ei să săvârşească să fie în faţa autorităţilor,* dupăcum de asemenea a pus subt acuzare pe inginerul silvic V. Vasiliu, ca instigator, când el abia la 23 Decemvrie, adică după o lună dela faptul de mai sus, a fost în localitate, împreună cu o comisie de mai multe persoane, trimis de şeful său inspectorul silvic N. Bossie pentru a face planul general al pădurilor în vederea înfiinţării de păşuni şi păduri comunale, care a făcut constatări şi diferite fotografii în diverse puncte ale pădurii, din care se vede *nedreptatea făcută Moţilor în favoarea proprietarului Gh, Bánffy prin hotărârea No. 84. a comisiunii II-a judeţene* şi din această lucrare conştiincios făcută după ordinul şefului său, primul procuror *St Cepescu* trage concluziuni de instigator contra inginerului silvic Vasiliu, iar pe comandantul de jandarmi *Brudea* şi pe jandarmii contra cărora locuitorii s'au plâns că au fost brutalizaţi, dovedind aceasta şi cu certificatele medicale, i-a scos de sub acuzare pentru motivul, că faptele nu sunt dovedite şi a trimis actul de acuzare la tribunal, fără a mai aştepta termenul de 8 zile, pe care legea îl prevede pentru cei nemulţumiţi spre a se vedea dacă nu se face recurs contra hotărîrei de clasare, înaintea procurorului general, ce după legile ungare exercită un drept de supraveghere şi dispoziţiune în contra actelor tuturor procurorilor subalterni.

„In cazul de faţă reclamanţii pentru brutalităţile suferite locuitorii Moţi au prezentat procurorului general recursul lor, împreună cu memoriul şi dovezile faptului şi până să se pronunţe procurorul general asupra lor, s'a cerut şi obţinut amânarea judecărei acuzaţiunei aduse Moţilor şi inginerului Vasiliu, care se pretinde că numai fuga la Bucureşti l-a scăpat de arestare, în timpul cercetărilor, după cum au fost arestaţi şi Moţii şi apoi liberaţi.

„Domnul procuror general Al. Pop, cu care am examinat împreună dosarul, mi-a confirmat, că în virtutea dreptului său de supraveghere va îndrepta erorile din actul de acuzare, dupăcum va ordona să se redeschidă cercerările şi a se stabili până la ce punct acuzaţiunile aduse căpitanului de jandarmi Brudea şi jandarmilor sunt întemeiate şi a se lua măsurile necesitate de împrejurări.

„Bineînţeles nu era în căderea mea de a consilia mai mult, rămânând a se vedea din cercetări, dacă se adevereşte, *că însuşi căpitanul de jandarmi a lucrat din ordin în vederea unor anumite interese, dupăcum se şopteşte în localitate.*

„Cu această ocaziune găsesc de cuviinţă a aduce la cunoştinţa Dvs. după informaţiunile ce mi-au fost date de advocatul Amos Frâncu din Cluj că în acelaş mod s'a *procedat de comisiunile de expropriere şi cu domeniile din Ciucea ale lui Tischler Moritz în paguba a 10 comune din aceea regiune,* ale *contelui Vasile Teleki* din comuna Vaidahaza, ale contesei *Clementina Mikes* din comunele Selicea, Slatna şi Feliş ale baronului *Kemény* din grupa comunelor Mănăstirul şi Beliş şi ale absenteistului *Urmánczy,* care în Noembrie 1918 prin căpitanul Dietrich venit din Budapesta cu o companie a mitraliat satele Beliş şi Răchiţele (de unde sunt Moţii astăzi puşi sub acuzare şi reclamanţii de mai sus) apoi a ars pe rug pe morţi şi răniţi şi căruia pe lângă că i s'au rezervat cote nelegale în favoarea societăţilor constituite în paguba a 8 sate, dar şi pentru ceace s'a expropriat i s'au fixat de comisiuni preţuri mari, ce i-ar asigura un capital plătit de Stat şi rambursabil dela locuitorii obijduiţi în felul arătat mai sus.

„*Această stare de lucruri a creat o atmosferă de neîncredere printre Moţi în autorităţile româneşti,* însărcinate cu aplicarea legii agrare în Ardeal, *şi dacă nu se va proceda fără întârziere şi la revizuirea acestor hotărîri, spre a se folosi de aceste domenii locuitorii îndreptăţiţi după lege, iar nu impilatorii şi exploatatorii de până acum ai muncii lor, nu se ştie cât timp va dura răbdarea lor şi o reacţiune violentă din partea acestor oameni vecinic în acţiune contra asupritorilor de veacuri nu se ştie prin ce jertfă se va putea potoli.*

„E nevoe ca autorităţile trimise acolo pentru aplicarea legii, să procedeze cu alt spirit de dreptate şi anume cu acela care a fost în cugetul şi în sufletul acelora, cari au făptuit reforma agrară cu scopul desrobirii muncitorilor de pământ, cari până acum s'au folosit prea puţin de munca lor, restul servind la îmbogăţirea exploatatorilor de tot felul.

De aceia după procedările de mai sus şi după spiritul oarecum revoluţionar al Moţilor, respectiv în contra nedreptăţilor, ce ni s'a confirmat de conducătorii lor, nu este nefolositor a se aminti dictonul roman: Caveant Consules.

„Odată cu aceasta restitui şi reclamaţiunea telegrafică ce V'a fost adresată de Dl. Amos Frâncu din Cluj în numele a 59 Moţi.

(ss.) V. BĂLĂŞESCU
Procuror la Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Iată, Domnilor Miniştri cari astă toamnă, în 1927, aţi colindat regiunile Moţilor ducând făgăduinţe multe şi mărunte, dar refuzând categoric *revizuirea aplicării reformei agrare* invocând autoritatea lucrului judecat; iată, Domnii mei, cum se exprimă un înalt magistrat în această chestiune: el afirmă, după cele descoperite şi curajos documentate, că *Ministerul de Domenii are datoria să ceară revizuirea aplicării reformei agrare în regiunea arătată în raport.*

Ce zice Dl Ministru Cipăianu luând cunoştinţa de raportul de mai sus? Tot nu vrea să se atingă de „opera" lui Conu Alecu? Oare, Domnul subsecretar de stat de la Domenii, socoteşte că merită mai multă îngrijire memoria lui Constantinescu-Porcu, decât viaţa trudită şi oropsită a zecimi de sate moţeşti?

I. C. CĂTUNEANU

# «Sinucigași» politici

## — Inmormântați de gropari veseli —

Am fi *noi*. Aceia cari — după prea multe încercări de împăciuire — ne-am văzut siliți să considerăm „decăzut" din demnitatea sa pe vechiul președinte și să-l alegem pe dl I. C. Cătuneanu ca nou președinte al L. A. N. C. Și dupăce astfel ne-am sinucis, se vede că unii dintre cei rămași mângâietori în jurul vechiului președinte în nădejdea cine știe cărei apropiate moșteniri ne-au și îngropat! *Și noi nici nu știam nimic, dacă nu ne-ar fi spus'o limpede și răspicat dl Alexandru Țieranu din Timișoara* într'un articol publicat într'o gazetă pe care dsa a început a o edita. Articol întitulat *„La mormântul sinucigașilor"*, și reprodus cu satisfacție de gazeta „Ap. Naț.", care apare la Iași din inițiativa și cu cheltuiala celor cu speranța moștenirii.

Toate-s bune, dar — vor întreba cetitorii ce caută dl Țiereanu la mormântul nostru? A venit poate spre a vărsa o lacrimă pe mormântul unor vechi prieteni? Nu! A venit întâiu să ne mustre tare — ca să auzim chiar în mormânt — și apoi să joace puțin, isbind, în râs voios, cu piciorul în țărâna, care ne acopere. Și această sfidare, fără nici-un pericol, pentrucă noi fiind în morminte, n'am putea să ripostăm nici-un cuvânt spre a ne apăra. In legendele nordice se spune însă, că un luptător mort și-a aruncat spada sa din mormânt cu putere de fulger, atunci când a venit unul să-i deranjeze liniștea.

Dar să revenim la mustrare. Cică noi — evident, când eram în viață — n'am știut ce-i „arta politică", ceva mai grav: n'am avut nici macar „simț politic". Dacă „arată" și chiar numai „simț politic" înseamnă: 1. Să nu poți distinge lingușirea de sinceritate; 2. Să îndepărtezi pe luptătorii destoinici și de sacrificiu din jurul tău, pentrucă ar putea să te umbrească, și să ai grija de-a te încunjura numai de oameni, cari n'ar putea să facă umbră nimănui: 3. Să te sbați zeci de ani spre a porni o mișcare și să nu te pricepi cum s'o urnești din loc, iar când ți-o dau alții de-a gata în mână, să nu știi ce să faci cu ea și s'o distrugi în scurtă vreme; 4. Să declari sus și tare că L. A. N. C. n'a fost, nu este și nu va fi „partid", iar în parlament să oferi doctrina ei, și „conlucrarea", partidului averescan, care a ales pe listele sale pe cei mai mulți jidani, din câți s'au ales vre-odată, — Partidului care a dat drumul în mod oficial — și s'a fălit cu aceasta — puhoiului jidovesc de peste Nistru; 5. Prin manifeste, articole și viu graiu să declari, să făgăduiești masselor, că te ridici în contra *„tuturor"* partidelor, pe cari valvârtej — ca un alt Mussolini — înțelegi să le dai peste cap și să iei puterea, iar în Cameră să preconizezi sistemul fericit al celor **două** partide și anume cel liberal și cel averescan; 6. Să declari în fața masselor electorale — împingându-le *pe ele* la grele sacrificii, chiar de vieți!, — că numai singură L. A. N. C. poate aduce la îndeplinire programul salvării naționale, iar în parlament — spre uimirea tuturor: a prietenilor, a adversarilor și a țării — să spui, că doar pentru aceia există L. A. N. C.: „Pentruca să *îndemne* pe cele două partide, ca treptat să înfăptuiască *ele câte un punct* din programul L. A. N. C.", ceiace, evident, nu s'ar putea face decât cu aprobarea jidanilor, membri și salarizatori ai partidelor — teză dovedită tot de tine; 7. Să te pricepi în așa fel să-ți armonizezi prietenii luptători în parlament, încât să îndepărtezi pe 80 la sută dintre ei — caz unic în istoria parlamentară a tuturor țărilor; 8. Și pentru a te putea apoi justifica în fața țării, să-i calomniezi, afirmând — știind bine că minți, — că s'au vândut pe bani jidanilor și scriind, că jidanii pot să-și numere banii, pe care i-au cheltuit! Și totuși să nu poți scăpa de răspundere în fața țării, care chiar dacă ți-ar crede minciunile, totuși te-ar întreba, ce fel de cap politic ești, când ți-ai ales astfel de tovarăși; 9. Să afirmi șoptind, vorbind și scriind, că tot binele, cât l-au înfăptuit *alții*, tu l-ai făcut. Adică cu seninătate fără pereche să-ți însușești gândirea munca și jertfa altora. Iar toată distrugerea, pe care nepriceperea ta, măruntele tale socoteli personale și invidia, întrecută doar de răutatea ta, au crezut-o, s'o încarci în spinarea tovarășilor tăi de până ieri, încercând — ca un arhiereu iudaic din vechime — să-i prefaci în țapi ispășitori, uitând totuși, că și țapii au coarne! Și în sfârșit — ca să nu enumărăm toate, câte le-am putea — — *dacă „artă și simț politic" înseamnă*: 10. Să juri de repetate ori în mod solemn în fața altarului și a mulțimilor, că vei apăra legea ta creștină *strămoșească* și în virtutea acestui jurământ să te adresezi parchetului pentru a lua de guler pe jidanul care a scris blasfemia că Isus-Dumnezeu a avut prietenă pe Maria Magdalena, iar apoi, când luptătorii L. A. N. C. — îngrijorați de repercusiunea asupra luptei noastre sfinte a paradărilor tale amoroase ridicole — îți atrag atenția că aceasta nu se cuvine pentru un apărător al legii creștine — să li răspunzi cu seriozitate inconștientă: că „și Hristos a avut prietenă pe Maria Magdalena". Repetând astfel blasfemia jidanului, împotriva căruia te ridicaseși ca un fariseu, și producând astfel încă din secunda aceia prăpastia de netrecut între tine și prietenii tăi luptători, cari — oricât de păcătoși — erau *credincioși!* Și cari fiind credincioși, n'au putut sta o clipă la îndoială, ce trebuie să aleagă între Sfințenia lui Hristos-Dumnezeu și între blasfematorul sperjuriu!

Dacă toate acestea însemnează la dl Alexandru Țieranu *„artă și simț politic"*, atunci noi din mormântul nostru politic recunoaștem, că n'am avut nici una, nici alta! Și încă până într'atâta nu le-am avut, încât chiar acuma — așa morți cum suntem — declarăm sincer, că preferim să ne sinucidem încă odată, decât să ajungem a poseda vre-odată asemenea *„simț"* și să ajungem la asemenea *„artă!!"*

Dar dl Țieranu s'o știe bine — i-o declarăm absolut sincer — nu suntem deloc supărați nici de mustrarea sa, nici de lovitura de picior aplicată țărnii mormântului nostru. Nu suntem supărați, pentrucă de pe cât se vede suntem de acord chiar și până aici, iar în ce privește un pasaj din articolul D-sale, îl declarăm chiar *inspirat*, ca idee, trecând cu vederea stilul. Pasajul este următorul:

„Poți cunoaște perfect toată teoria muzicii, dacă nu ai genialitatea înăscută, nu vei putea compune nici o mică operă muzicală. Cunoști toată știința sociologică și nu ai *darul înăscut* de-a te folosi cu succes de ea, vei deveni ridicol sau spre paguba celor cari te urmează: *trebuie să ai simț politic înăscut, când vrei să te ocupi de politică!*"

Așa-i, Dle Țiereanu, zău așa-i! Parcă eu ți-aș fi șoptit cugetarea aceasta, evident nu și fraza!... Plaseaz'o numai unde trebue, că se potrivește de minune!

Dar mai avem încă un motiv de-a nu fi supărați de articolul fostului nostru prieten Țieranu. DSa privind, ca un lucid văzător prin corpuri opace în mormântul nostru, constată că alături de noi zace și Legiunea „Arhanghelul Mihail". Evident noi fiind morți, nici nu știam, că și Legionarii „A. M." s'au sinucis — poate chiar pentru aceiaș cauză. Și nici prin visul nostru de morți nu ne trecea, că groparii i-au așezat și pe ei, bieții tineri, lângă noi în acelaș mormânt.

Dacă este așa, oricât de puțin încăpător ar fi mormântul nostru, noi

nu ne supărăm deloc de această *tovărășie.* Dincontră declarăm că ne onorează această inspirație a groparilor. Unii dintre noi chiar când eram în viață, am fost de câteva ori împreună cu tinerii. Și acuma aici în groapă îi considerăm ca o onoare — care va rămânea — că pe la închisorile — un fel de morminte pentru vii — dela Văcărești și Galata, ne-am întâlnit cu dnii Mironovici, Bandac, Corneliu Georgescu, Ilie Gârneață și alții. Noi totdeauna ne-am simțit onorați de-a fi în apropierea lor, considerându-i 'viteji adevărați, cari au adus cea mai mare și mai folositoare jertfă ideii de apărare națională. Recunoaștem că *numai dela ei* — nu dela noi — a pornit marea mișcare națională a straturilor adânci ale neamului nostru. Noi îi onoram și atunci când cei „cu simț și artă politică" ai Dlui Țieranu îi numeau prin Iași *„nebuni"*. Și-i considerăm și astăzi garanție a viitorului neamului, când aceiași îi numesc *„criminali"*, *„netoți"*, „boi cu barbă", „descreerați", „muscali", etc., etc. Și toate acestea, pentrucă tinerii aceștia n'au voit în ruptul capului să creadă, că *dezastrul* la care au adus cei cu „arta politică" mișcarea națională este **„o mare biruință"!** Noi cei fără „simțul și arta politică" mai sus descrise am înțeles, că acești sinceri, viteji și pricepuți tineri au dreptul și datoria să-și croiască planul de luptă pentru apărarea generației lor, și cu aceasta a neamului din generație în generație așa cum cred ei. Nu le-am pus bețe în roate în începutul lor de organizare și n'am încercat să ne facem stăpâni pe rezultatul inițiativei, muncii, străduinței, sudoarei, foamei, muceniciei și numelui lor, așa cum — fără pic de pudoare și teamă de Dumnezeu — au încercat cei cu „artă" ai Dlui Țieranu! Și acum ne mirăm, auzind că sunt în mormânt alături de noi. Precum zice Dl Țiereanu: „Dl Corneliu Codreanu și câțiva amvici de ai lui nu mai mișcă"... Cum să miște, d-le, dacă-s morți?!

Dar Dl Alexandru Țieranu, din înălțimea marilor sale jertfe pentru mișcarea națională, de deasupra mormântului nostru comun, nu se mulțumește cu mustrarea adresată nouă celor mai în vârstă, ci li trage și legionarilor „A. M." o muștruluială ca aceia! Totuși eu nu cred să se supere nici ei. Sunt deprinși bieții. I-a mai muștruluit odată unul. Era tot din Banat. Il chema Vernichescu!

Și zice Dl Țieranu în muștruluiala sa: *„Această legiune — Arhanghelul Mihail — ni inspiră o sinceră compătimire. O mică parte a fostei studențimi se retrage spre a se închina la icoane.* **Dureroasă decadență** (sic!). *Să-i păzească Dumnezeu, ca prin mania lor religioasă, să nu ajungă la balamuc!* (sic) Aci nu pricep deloc. Cum vine asta, din mormânt la balamuc?!.. Să continuăm totuși citația: *„Ce «conducători» ați fost voi, când după prima luptă pierdută* (Așa taxezi Dta, Dle Țieranu **«marea biruință»**, și încă n'ai fost esclus? Mare favoare!), *vă retrageți în stupidul misticism medieval.........* In fața mormântului vostru de sinucigași politici ne oprim".

Mă opresc și eu cu citația. Dacă legionarii „A. M." vor auzi și ei ca noi și vor găsi de cuviință, vor răspunde prin revista lor „Pământul Strămoșesc". In ce ne privește însă pe noi L. A. N. C. constatăm, că Dl Țieranu este *perfect inițiat* și de *acord perfect* cu superiorii săi, cei cu „artă politică" și cu „Maria Magdalena". Dovadă că i-au publicat articolul în întregime, *fără nici-o știrbire*, în oficiosul Domniilor lor „Ap. Naț".

*Vom trage deci conclusia — de care nimeni nu poate scăpa! — că cei cu „arta politică" sunt convinși:*

*1. Că „mica parte a studențimii" care „se închină la icoane" merită, pentru aceasta, „o sinceră compătimire"!*

*2. Că închinarea la icoane este o „dureroasă decadență!"*

*3. In sfârșit că închinarea la icoane este* **„un stupid misticism medieval!"**

Mai categoric n'ar putea scrie nici *„Lumea„* Jidanului Hefter! Nici chiar blasfematorii dela *„Czernowitzer Morgenblat!"*

Pentru respectul, pe care îl păstrăm sincerității Dlui Profesor Dr. Paulescu, îl rugăm respectuos să ni comunice — pe orice cale — părerea sa în chestia aceasta.

In ce ne privește pe noi, ne mărturisim în public: *Credem în Isus „Hristosul, fiul lui Dumnezeu, celui viu". „Singurul fără de păcat"* — deci respingem drept un blasfem satanic aluzia celor cu „arta politică" despre Maria Magdalena!

Și *ne închinăm cu evlavie la sfintele icoane,* cari ni înfățișează pe Isus, pe Maica Domnului „cea mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii", pe îngerii și sfinții lui Dumnezeu. *Ne vom închina, chiar dacă vom fi „compătimiți", chiar dacă vom fi taxați drept „mistici medievali".* Și suntem absolut siguri, că pentru această închinare, **noi** nu vom ajunge *„la balamuc!"* Deaceia **noi,** din convingere, — nu cei cu „arta" — am închegat și propus deviza L. A. N. C.: *Hristos, Regele, Națiunea!*

Dl Țieranu încheie: „Ne despărțim astăzi pentru a ne mai întâlni în viață", iar eu adaog: Cu astfel de convingeri, ca acele mărturisite de Dta în articolul citat, și aprobate de superiorii Dtale, nici nu dorim și nici nu putem să ne întâlnim „în viață", cum zici! Adevăr ai grăit!

Totuși, în numele vechii prietenii, Te rog: Mai scrie un articol la fel! Fă să fie reprodus și în „Ap. Naț!", și *lumea va fi pe deplin lămurită.* Că mare nevoie are lumea de lămurire! *Incă unul, Te rog!*

卐 ION ZELEA-CODREANU

Huși, 14 Noemvrie 1927.



# O punere la punct

Dlui Director al revistei
*„Infrățirea Românească"*
Cluj

Cu deosebită stăruință vă rog, să binevoiți a aprecia și a face loc în coloanele revistei Dvs. rândurilor de mai jos, pe care le cred de absolută trebuință, să fie cunoscute de toți cetitorii Dvs. care sunt cu suflet românesc curat și cu dor de binele țărei și a neamului. — Iată-le:

In ziua de 15 Oct. 1927, a avut loc la Iași întrunirea Marelui Consiliu al L. A. N. C. sub președinția dlui prof. A. C. Cuza.

Din darea de seamă generală a acelei ședințe publicată în ziarul *„Svastica Banatului"* cu No. 19 din 20 Oct., rezultă că, eu am fost acela care a propus eliminarea din Ligă a tuturor persoanelor, care — azi — nu sunt cu d. Cuza, ceiace Marele Consiliu a consfințit.

Ori, iată adevărul curat și sfânt.

Imediat ce s'a deschis ședința, dându-mi-se cuvântul, eu — precum am făcut întotdeauna, în toate ocaziunile și la toate întruniri'e ce au mai avut loc la diferite date — și de astă dată am fost pentru *împăcare, unire generală, pace și înfrățirea din nou* a tuturor luptătorilor, întrucât numai aceasta este unica și singura cale, ce ne poate duce la acel mare și sfânt rezultat, de a salva neamul și țara de robirea ce ne-o pregătește pe nesimțite Cahalul.

Dl prof. Cuza m'a întrerupt, pe motiv că această chestiune n'ar fi pusă la ordinea zilei, totuși eu am continuat, arătând că desbinarea a dus și duce la sleirea puterilor noastre și dovada o avem deja înfăptuită, și că numai

prin unirea tuturor forţelor, vom izbuti a forma un *bloc*, pe care nici o putere din lume nu-l va putea sparge şi abate din calea lui.

Am arătat apoi că, intre cei desbinaţi, se găsesc atâtea persoane de seamă şi cu greutate socială vădită şi bine stabilită în toată ţara şi care de zeci de ani au luptat alături de dl prof. Cuza cu statornicie şi cu credinţă, aducând foloase reale Ligei şi ar fi o greşală ca — acum — să-i nesocotim şi să-i alungăm.

Am spus apoi că, *greşeli*, s'au făcut multe şi de o parte şi de alta. Deci, să trecem peste ele, să le uităm. mai ales ca — azi — cauzele care le-au dat naştere, nu mai există, s'au dus! Prin urmare, fiecare să ne călcăm pe inimă şi pe suflet şi nu ne mai uităm decât la ţinta şi la scopul pe care cu toţii il urmărim.

Am crezut apoi ca, mica şi slăbuţa noastră *presă* naţionalistă, să nu mai pună pae peste foc. Să se abţină dela orice aţâţări, mai ales când ea, are de tratat atâtea obiecte sfinte, între care *luminarea satelor,* căci numai ele — satele — singure pot forma puterea şi tăria Ligei, întrucât toate târguşoarele ca şi toate oraşele mari şi mici sunt cu totul putregăite şi înecate de diferitele partide politice, care — sprijinite pe voturile jidanilor, urmăresc puterea, pentru câştig personal de partid. Deci, pe sprijinul lor — deocamdată — Liga nu poate compta.

La întreruperea d-lui Sadoveanu proprietarul ziarului *„Arma“* că, cum să tacă, când desbinaţii atacă? am răspuns că, noi, să ne ferim de-a cădea în aceiaşi greşală, pe care o socotesc chiar de neiertat şi am încheiat făcând din nou apel la pace şi rugând pe toţi pentru unire şi împăcare.

Imediat apoi mi-au răspuns pe larg dnii Iuniu Leca fost deputat, Vasiliu—Cluj care îndeplinea şi funcţiunea de secretar al marelui consiliu, precum şi d. Cutara, combatându-mă fiecare cu argumentele d-lor.

Când am văzut că, vorbitorii toţi sunt aplaudaţi cu frenezie şi mai ales când am văzut că, d. Vasiliu—Cluj caută, să combată apelul meu punându-l pe argumente din legi şi ştiind că, dsa este cel dintâi care a început, a ataca prin presă; văzând şi aplauzele publicului, atunci — plin de indignare — am zis: „Dacă este aşa, atunci publicaţi şi numele celor isgoniţi din Ligă, ca să ştie şi ei ce au de făcut, precum şi lumea toată!“... şi secretarul şedinţei, văd că, s'a ţinut de cuvânt...

N'am putut asista până la terminarea şedinţei, din cauză că a trebuit, să plec la Cercul Militar unde aveam o altă întrunire a Cavalerilor ordinului *„Mihai Viteazu“* dar, chiar în ziua când am primit Ziarul *„Svastica Banatului“* am scris directorului ziarului să facă cel puţin o mică notiţă în ziar în sensul că, eu am făcut o propunere oarecare, dar de care Marele Consiliu, n'a ţinut compt, însă nici până în prezent, n'a apărut nimic.

GENERAL TARNOSCHI
Iaşi.

# Congresul studenţesc

La Oradea, în primele zile ale lunei Decemvrie, s'a ţinut al doilea congres al studenţimei *creştine* din întreagă ţara. Este al doilea congres întrucât până la congresul de anul trecut dela Iaşi, nu putem spune că ar fi avut loc un alt asemenea congres. Atât la Cluj în 1920, cât şi la Iaşi în 1923. n'au fost decât consfătuiri ale conducătorilor studenţilor din toate centrele universitare.

Aceasta nu pentrucă nu s'ar fi simţit nevoia, nici pentrucă studenţii n'ar fi voit acest lucru, dar, guvernele, dela 1918 încoace, au înţeles să ducă o politică de *vitregie* faţă de studenţimea creştină, cu care venia în contact numai prin intermediul jandarmului instruit să lovească tot ceeace se chiamă student.

Guvernele au interzis an de an ţinerea unui congres general studenţesc şi prigoanele la cari au fost supuşi conducătorii studenţimei în timpul mişcărilor, vor rămânea inexplicabile pentru generaţiile viitoare.

Constatăm însă, că situaţia s'a schimbat, mult, în spre bine. Dacă la 1920 la Cluj şi la 1923 la Iaşi, conducătorii studenţimii au fost siliţi să ia hotărâri în pădurile din jur, astăzi guvernele ne-au dat sprijim pentru pregătirea şi reuşita congresului.

Această schimbare de atitudine, desigur, nu este decât spre binele tuturor: al ţării, al studenţimii şi chiar al guvernului.

*

Deschiderea congresului studenţesc coincide cu aniversarea celor cinci ani de luptă studenţească.

Bătrâni arhierei ai celor două biserici româneşti, iau parte la deschiderea acestui congres al studenţilor creştini.

Cu părul albit şi trupurile încovoiate de greutatea anilor mulţi, cei doi arhierei, cu glasul tremurând de emoţie şi bucurie sufletească, binecuvintează dezbaterile acestui congrès.

Şi publicul românesc, fruntaşi ai vieţii publice ardelene, luptători ai românismului din Ardeal, salută cu toţii congresul studenţilor creştini din întreagă ţara. Se bucură reprezentanţii bisericii, pentrucă studenţimea nu'şi uită de strămoşeasca datină de-a începe orice lucrare cerând binecuvântarea Celui de Sus, se bucură Românii orădani şi se bucură studenţii celor 2 Academii pentru cinstea ce li-se face Ne bucurăm cu toţii pentru căldura şi dragostea frăţească cu care am fost primiţi în centrul graniţei de Vest, cei peste 3000 studenţi şi 1000 studente.

Peste tot aceeaş însufietire.

Şi slujba divină dela cele 2 biserici, manifestaţia dela statuia Regelui Ferdinand, unde un jurământ solem se încheie pentru păstrarea graniţelor, precum şi şedinţa festivă, toate decurg în cea mai caldă şi liniştită atmosferă.

Iar la sfârşitul şedinţei festive, aplauzele nesfârşite şi strigăte de bucurie, ratifică alegerea preşedinţilor de onoare ai congreşului, în persoana d-lor profesori universitari: *A. C. Cuza* şi *I. C. Cătuneanu.*

Urmează desbaterile.

1. Preşed. U. N. S. C. R. face un scurt raport asupra activităţii pentru anul trecut. Arată că din punctele moţiunii votate în congresul de anul trecut dela Iaşi, nu s'a soluţionat nici unul, iar cât priveşte chestiunea lui „Numerus clausus“ guvernul nici nu vrea să o ia în discuţie.

2. Al doilea raport este *„Numerus clausus“*, pentru care s'a început şi s'a dus 5 ani de zile lupta studenţească.

Raportorul Centrului studenţesc Iaşi dupăce face un istoric al mişcărilor dela 1922 expune această chestiune clar şi documentat, evidenţiind necesitatea introducerii acestui principiu salvator pentru cultura şi naţionalitatea română. Cifrele cari ne înfăţişează realitatea, sunt îngrijorătoare. Aceeaş situaţie de plâns în Maramurăş. în Bucovina ca şi în Basarabia. Peste tot numărul Jidanilor este mult mai mare decât înainte de nefastul tratat dela Versailles, când ni-s'a impus împământenirea Jidanilor.

Şi calda seninătate a congresiştilor se transformă într'o întunecată tristeţă, feţele se posomorăsc şi se crispează. Studenţii congresişti sunt convinşi de legitimitatea luptei şi sunt hotărâţi să meargă înainte.

3. Urmează a treia chestiune: *„Orientarea politică a studenţimei“*. E cea mai gingaşe şi dă loc la discuţii cari durează o zi întreagă.

Căci, mişcarea în ultimii doi ani a suferit o lâncezeală, dealtfel explicabilă

pentru cei cari cunosc geneza și istoricul ei.

Prin sciziunea acelei organizații antisemite care își are înscris în programul ei doleanțele studențești, studențimea se divizează în tabere adverse.

Deaceea se căuta soluția restabilirei unității studențimei și după aproape 10 ore de discuții agitate s'a ajuns la următoarele hotărâri, votată cu unanimitate:

„Organizațiile studențești, nu vor putea face politică de partid sau de grupare politică, ele sunt însă datoare a duce o acțiune energică de naționalism integral cu prim caracter antisemit, chiar dacă prin aceasta merg paralel cu vre-o grupare politică antisemită.

„2. *Studentul ca cetățean are datoria să sprijine acele organizațiuni naționaliste cari au înscris în programul lor revendicările cprinse în moțiunea dela 10 Dec. 1922.*

„3. *Toți luptătorii în mișcarea studențească au obligația morală de-a acționa în una din organizațiile naționaliste cari luptă pentru ideea națională în general și pentru soluționarea problemei jidovești.*

„4. Studențimea română creștină va depune toată sforțările necesare pe lângă organizațiile politice cu program naționalist antisemit ca în timpul cel mai scurt să se **unească,** în caz când unirea nu va putea fi înfăptuită până la 1 Octomvrie 1928, Congresul hotărește de a nu permite reprezentanților studențimei să facă parte din nici o organizație naționalistă. (Aplauze îndelungate)."

4. Urmează *„Orientarea religioasă a studențimii"*. Raportorul arată superioritatea religiei lui Christos față de celelalte religii și mai ales față de religia satanică a neamului lui Iuda. Propune soluții pentru combaterea diferitelor secte cari sapă la temelia religiei și bisericei noastre, cerând intervenția energică a guvernelor în această chestiune.

5. Dl *Ivan,* președ. centr. stud. Cluj, citește raportul asupra *„orientării social culturale a studențimei"*. Cu o logică impecabilă și o bogăție de argumete arată toate mijloacele de cari se va servi studențimea în lupta pentru a răspândi cultura. Pentru educarea studențimei, preconizează „cercurile de studii", cari vor trebui înființate în fiecare centru universitar, pentrucă „de pregătirea studentului de azi atârnă viitorul României de mâine".

6. Raportorul *„Orientării profesionale a studențimei"* arată că studentul eșit din Universitate rămâne neajutat de nimeni, nedeschizându-i-se un câmp de activitate mai larg. Raportul se primește.

7. Reprezentantul soc. „Macedo-română" relevă situația aspră în care trăește elementul românesc rămas în afara granițelor țării și cere guvernului ca să aplice acelaș tratament minorităților dela noi. La sfârșit, plin de emoție, își exprimă credința nestrămutată că vom ajunge ziua când și cei rămași afară vor fi sub scutul aceleiași țări.

8. Dl *Tudosie Popescu,* figură care ne reamintește pe vechii plăeși ai Moldovei, tratează *„Colonizările la graniță"* arătând că guvernele n'au dus o politică de românizare a granițelor. Propune o serie de măsuri practice, dovedind că este un adânc cunoscător al acestei chestiuni.

9. Raportorul chestiunii *„Ținuturile oropsite"* se ocupă cu starea locuitorilor din Munții Apuseni și Maramurăș, arătând cu date precise situația de netolerat a acestor ținuturi căzute în ghiarele neamului lui Iuda. Guvernele țării nu s'au ocupat de aceste ținuturi și au favorizat elementul jidovesc în dauna celui românesc.

10. Dl Medrea tratând „Acțiunea lui Rothermere și chestiunea optanților Unguri", într'un raport care entuziasmează întreagă sala, arată cu argumente de nerăsturnat dreptatea cauzei românești spunând Ungurilor: „Veniți, căci deasupra movilelor dela graniță vom înfige crucile voastre!" Intreagă sala aplaudă în picioare.

La sfârșit, Președintele rezumă mai multe chestiuni propunând soluții și la ora 10 din noapte se închide congresul în cea mai entuziastă atmosferă.

ION DP.

# Intr'o chestiune personală

La articolul apărut în No. 21 al revistei „Infrățirea Românească" semnat de un domn anonim: Iuon Bujor; primim spre publicare cele ce urmează dela domnul dr. Stefan Oniga pretor Aiud.

„Cetind articolul de mai sus plin de cinism și ură la adresa persoanei mele, și considerând faptul, că autorul lui probabil o figură inconștientă și un om nenorocit, care din motive sociale n'a îndrăznit a lua răspunderea scrisului sau infam — ci s'a ascuns sub haina anonimatului.

Articolul din chestiune îl consider și voi documenta cu date autentice, că e un basm infam și izvorât dintr'un creer bolnav și o minte perversă, plin de ură și răutate, care se uscă de câte ori vede pe deaproapele său, că are o rază de bucurie pe față, ori că se bucură de o fărimitură de pâne pe care i-a dat-o bunul Dumnezeu. Locul acestor fel de oameni de bună seamă nu e de-a pângări coloanele unui ziar cu răspundere și serios, ci trebuie aduși la rezon, la lumină; pentruca a doua oară să nu-și mai încerce norocul prin întunerecul și sub ascunzișul anonimatului.

Autorul anonim, începe cu descrierea situației economice și geografice a comunei Ocnișoara prezentând'o ca și cum ar fi cea mai săracă și nenorocită comună din jud. Alba-Iulia.

Continuă cu vânzarea moșiei, care este cea mai importantă chestiune, apoi mă acuză că: *a)* în fiecare an am întocmit noui tablouri de împroprietărire;

*b)* că am incassat 400 Lei pro jug. spese de intabulare;

*c)* că am retăcut o sumă fantastică din prețul de cumpărare;

*d)* că sunt cumpărători care nu cunosc pe vânzători;

*e)* că iscălitura de pe contract a lui Popa Todor ar fi schimbată și falsă;

*f)* că aș fi corectat prețurile din contract după ce acelea au fost întabulate în cartea funduară;

*g)* și că aș fi un adevărat tiran peste populațiunea ce administrez. Iar la urmă autorul anonim își exprimă nădejdea că Judecătoria de Instrucție va face dreptate.

Despre autorul anonim îmi vine a crede, că ori e un minor, deci dânsul crede că nu are răspundere, ori e un major, dar cu mintea de minor, deci la orice caz se crede iresponsabil.

Pentru a evidenția mai bine răspunsul meu îl voi grupa în aceiași ordine în care au fost înșirate capetele de acuză în corespondență. Situația reală a comunei Ocnișoara este următoarea: Are 594 suflete curat românești. Inainte de împroprietărire Ocnișoara avea 1489 jug. și 1241 st. iar după reforma agrară avea un plus de 602 jug. și 19 st. de pământ de calitate mijlocie, iar parte foarte fertilă.

Referitor la vânzarea de moșii, anonimul trece sub tăcere, vânzările de mii de jugăre făcute de către minoritari, cu câte 35—40 de mii Lei jug. cat., și se împedecă de moșia văd. Kemeny vândută de mine cu 2—4000 Lei. Ca și când parcelarea pământului ar fi un monopol al minoritarilor.

Cei 70—80 cumpărători, din moșia numită, sunt foarte mulțumiți cu târgul făcut — ba ce e mai mult, regretă că n'au cumpărat mai mult pământ. Pentru știința celor interesați, afirm, că tablorile de împroprietărire se întocmesc de judecătoria de ocol, iar nu

de organele administrative — după cum caută să mistifice autorul.

E drept că pentru munca mea cinstită am încassat și o remunerație cuvenită, lucru pe care îl voi face și în viitor.

Referitor la retăcerea unei sume fantastice din prețul de cumpărare, răspund că spesele de facerea contractului, de măsurarea pământului, de pertractare în fața notarului public și alte taxe și accisuri neformând dreptul proprietarilor, nu s'au putut îngloba în prețul de cumpărare. Aceia care au cumpărat pământ, au știut de acest lucru și nu au ridicat vre-o excepțiune. Afirmațiunile din punctele d, e, și f, de mai sus ale autorului anonim sunt lipsite de orice temei de drept. Iar dacă acel ce le-a formulat ar cunoaște consecințele legale ale unor acuzațiuni neîntemeiate, n'ar fi riscat să se aventureze în astfel de afirmațiuni.

Pentru ca atât autorul anonim, cât și marele public, să se poată convinge cât sunt de tiran cu populațiunea ce o administrez, cer o anchetă compusă din cei mai de frunte bărbați ai județului, care să'mi cerceteze activitatea mea publică oficioasă, din 1919 până astăzi.

Mai departe răspund, că Justiția prin hotărârea No. 40 ș'a spus cuvântul clasând denunțul făcut contra mea, ca neîntemeiat pentru a fi urmărit. Deasemenea ș'au spus cuvântul și autoritățile administrative până la Ministerul de Interne, iar foile cvalificative despre activitatea mea, dela preluarea imperiului până azi — formează un titlu de mândrie pentru mine.

Iar ce privește observările de încheiere făcute de N. R. în completă necunoștință de cauză, răspund. Recomand D-lor din Redacție să binevoiască a cunoaște mai întâi indivizii despre care scriu, atunci desigur nu ar fi târâte coloanele ziarului „Înfrățirea Românească“ care e propovăduitorul cel mai autorizat al naționalizmului sfânt pe pământul țărei românești — în o mocirlă de minciuni și personalități — urâtă —, ceia ce cred, că nu cadrează cu programul ideal, al acestui ziar de propagandă.

S'a încercat a se întuneca lumina și adevărul: m'am nizuit să tind spre lumină și adevăr, că întru cât mi-a succes aceasta, rog să o judece cetitorii imparțiali și obiectivi.

Primiți vă rog, Dle Director

distinsele mele considerațiuni

ss. Dr. STEFAN ONIGA
pretor.

Aiud, la 7 Sept. 1927.

# Inconștiență românească și perfidie iudaică

Citim în ziarul „Patria“ din 26 Noembre 1927, No. 143, următoarea notiță: Ministerul de Interne aprobă funcționarea unei Loji masonice „Înfrățirea neamului“ la Cluj, sub conducerea d-lui Inginer Vasile Roată.

Așa sună scurta notiță. Titularul Ministerului de Interne și dl Inginer Roată cred că au inițiat o faptă bună! Bieții oameni! cum se mai înșală! Cum îi duc Jidanii de nas cu expresia răsunătoare a titlului! Ei cred că dacă se pronunță cuvântul creștinesc de *înfrățire* și se mai adaugă și substantivul atât de cuprinzător și scump nouă tuturora: *neam,* opera patriotică de consolidare, de contopire a tuturor energiilor și bunăvoințelor românești s'a săvârșit! Cum puteți, Domnii mei, să fiți așa de naivi?

Francmasoneria ori-cât s'ar numi de *națională,* este prin esență, prin doctrină, prin ultimă tendință *totdeauna internațională* și în aceasta ultimă expresie, singură hotărâtoare, este totdeauna *condusă de Jidani.*

Domnule Inginer Roată, presupun că ești de bună credință și că nu știi în ce viespar de hipocrizie și dușmănire a tot ce este ordine și creștinism ai căzut, și de aceia țin să te luminezi. Citește te rog broșura lui *Erich Luddendorf,* intitulată *„Vernichtung der Freimaurerei durch Enthüllung ihrer Geheimnisse“* (Nimicirea francmasoneriei prin destăinuirea secretelor ei) apărută la München în acest an, 1927, și te vei convinge cum toate lojile masonice din Germania, cari se dau drept *naționale* și chiar *naționaliste,* sînt puse în adevărată lumină, de marele general al războiului mondial, arătând că toate sînt conduse de sus, unde nu văd toți muritorii, numai și numai de Jidani; te vei convinge, domnul meu, că bieții creștini cari figurează ca membri sînt simple *păpuși* în mâinile conducătorilor semiți cari trag sforile numai pentru promovarea intereselor lor.

Orice Român luminat are datoria de a citi acest studiu înainte de a păși în secta francmasonilor.

Nu țin să conving despre adevărul celor spuse pe dl I. G. Duca, actualul ministru de interne, pentrcă D-sa chiar dacă ar cunoaște rolul disolvant, și adânc primejdios al Francmasoneriei, încă nu ar fi lucrat altfel, pentrucă este un *politician jidovit.* Dacă ar fi om politic și nu politician, dacă ar voi să conducă drept și bine înfruntând piedicele ce-i stau în cale, în loc să se strecoare printre greutăți făcând concesiuni păgubitoare, actualul Ministru de Interne ar fi însărcinat pe unul din numeroșii săi secretari să-i facă un raport asupra motivelor pentru cari Mussolini a intrat în luptă cu francmasoneria.

Acest simplu fapt ar fi trebuit să-i dea de gândit, dacă este om întreg. Dar este un simplu politician, care vrea să guverneze comod, supunându-se injoncțiunilor jidovești.

AUDAX



# Noi și ungurii față de Jidani

**In chestiunea proectului de lege privitor la cultul mazaic**

In vreme ce manifestările studenților maghiari dela toate 4 universități din Ungaria contra intențiunei guvernului Bethlen de a modifica legiuirea lui „Numerus Clausus“, au avut un strălucit ecou de trezirea ungurilor din nou din nepăsare față de jidani, impunând menținerea legiuirei lui „Numerus Clausus“ care permite numai un număr strict limitat frecventarea studenților jidani la cursuri universitare și anume: „un student jidan la 36 studenți creștini“, după ziarul maghiar din Budapesta „Esti Kurir“ No. 247 anul 1927; la universitățile noastre nu numai că aproape e invers, dar ce e mai grav guvernul Brătianu prepară acum o nouă legiferare a cultului ebraic, în plin detriment cultului nostru religios, invocând ca pretext intențiunea de a aplana existentul conflict pe baze de dogme religioase dintre jidanii neologi și ortodoxi, ca și cum poporul român ar fi obligat a-și oferi spatele pentru aplanarea de conflicte între vagabonzii Lumei, ce grație imbecilității pretinșilor noștri conducători de Stat așezându-se în mijlocul nostru ne au acaparat aproape toate izvoarele de existență și rezistență națională, robindu-ne economicește și considerându-ne de străini în propria noastră țară.

Iată unde ne-a adus partidele politice jidănite prin însăși existența lor, numai și numai din cauza nepăsărei, toleranței și indulgenței noastre. Și pentruca paharul batjocurei să fie plin guvernul Brătianu, este pe cale de a ne pune pe spinare noui impozite prin proectul de lege al cultului ebraic. Ba mai mult, luând din destul de slăbuțul nostru cult față de bisercile noastre și dând cultului ebraic. Cu alte cuvinte guvernul actual va scade din bugetul bisercilor românești și va adauge acest scăzământ la bugetul cultului religios

ebraic, pentruca apoi jidanii la rândul lor, cu aceşti bani să poată susţine, — nu cultul lor religios precum afirmă ei ci sectele internaţionale, ale căror rătăciri le propagă în ţară, introducând dihonia religioasă în mijlocul nostru, cu scopul de a dărâma cu un ceas mai de vreme sfânta noastră biserică.

In virtutea cărui drept, şi pe baza cărei autorităţi morale lucrează guvernul Brătianu la proectul de lege a cultului ebraic? Cultului minoritarilor?

Noi, toţi românii conştienţi de sfânta noastră cauză pur românească, ne ridicăm împotriva acestui proect de lege menit a ştirbi din tăria şi prestigiul bisericilor şi culturilor noastre religioase cu scopul ascuns al jidanilor de a-şi fortifica templele şi sinagogele lor din România, sub înşălătoarea firmă politică că interesele neamului şi ţării cer ca conflictul dintre jidanii neologi şi ortodoxi să fie aplanat.

Niciodată nu vom îngădui ca şi pe viitor templele şi sinagogele jidanilor din Ardeal şi Bucovina, în număr de 1347, să fie alimentate din banii românilor în vreme ce bisericile noastre româneşti din Ardeal şi Bucovina sunt neglijate, foarte multe în stare de plâns iar preoţii şi învăţătorii noştri plătiţi cu salarii de batjocură.

Templele şi sinagogele jidanilor ortodoxi din Ardeal şi Bucovina fiind recunoscute de către guvernele de tristă memorie din Budapesta şi Viena ca autonome şi de automenţinere, — fapt care azi în urma atitudinei jidanilor aceştia în noua lor patrie este contestabil din toate punctele de vedere de drept, — nu pot fi sprijinite din nici un punct de vedere, nici materialmente nici moralmente de către noi românii. Dimpotrivă noi avem toată datoria de a refuza orice sprijin şi a lucra într'acolo ca ele să fie sacrificate disparițiunei progresive, dacă nu avem tăria sufletească de a ridica pumnul şi fruntea, contra guvernului silindu-l a nu legifera nimic împotriva intereselor vitale a neamului şi ţării şi spre binele şi folosul jidanilor.

Dr. ROMULUS DAMIAN

# Dela Românii din America

Reproducem din ziarul „Românul" care apare în Jungstown, Ohio şi ne vine pentru schimb la redacţie, următorul apel al Românilor din America adresat dlui Prim-Ministru Vintilă Brătianu:

*Excelenţă,*

Departe de ţara natală, în centrele industriale ale Statelor Unite ale Americei de Nord, un număr considerabil de Români transilvăneni au fost daţi afară din fabrici, pe motiv că sunt bătrâni, şi azi sufăr în cea mai înfricoşată mizerie.

Din cauza împrejurărilor vitrege şi a neprevederei aceşti oameni n'au economii şi astăzi n'au cu ce merge acasă, unde îi atrage nostalgia de glie.

Acasă n'au rude apropiate cari să le vină în ajutor.

Ecelenţă! A-i lăsa aici în voia soartei nu este spre onoarea ţării şi neamului căreia aparţin şi nici umanitar.

Ne facem interpetul lor a vă ruga se dispuneţi trimiterea unui vapor al Statului într'un port american care să ducă pe aceşti nenorociţi în ţară.

Altă soluţie pentru salvarea lor şi a demnităţii ţării nu este în perspectivă.

Am rugat şi Legaţia Română din Washington să intervină pe lângă Guvernul României pentru repatriarea acestor Români.

Primiţi, Vă rugăm, Ecelenţă asigurarea dinstinsei noastre consideraţiuni.

C. R. Pascu, redactorul ziarului „Românul".

John T. Porca, preşedintele corporaţiei „Românul".

Vasile Urs, administratorul ziarului „Românul".

*Rugarea de mai sus s'a trimis şi prin scrisoare recomandată.*

# Din străduinţele noastre de organizare

Aducem la cunoştinţa tuturor organizaţiunilor L. A. N. C., că în înţelesul Legei Electorale publicată în Monitorul Oficial No. 71—926, până la 31 Dec. 1927 se fac întregirile listelor electorale conf. art. 15 din numita Lege. In decursul lunei Ianuarie 1928, aceste liste vor fi expuse spre vedere publică la primării, iar cei nedreptăţiţi vor putea face apel, contestaţii la Jud. de Ocol căreia aparţin. După 31 Ianuarie 1928 listele rămân definitive până în luna Decembrie 1928.

Invităm prin aceasă circulară pe toţi Domnii Preşedinţi ai organizaţiunilor noastre să binevoiască a se interesa cu tot dinadinsul şi fără întârziere, ca toţi membrii şi aderenţii L. A. N. C. — trecuţi de 21 ani — să fie luaţi în listele electorale pentru 1928.

In rapoartele organizaţiunilor se va menţiona într'un punct aparte, activitatea desfăşurată pentru întregirea listelor electorale pe 1928.

Rugăm Onor. Redacţii ale ziarelor şi publicaţiunilor L. A. N. C. să binevoiască a reproduce această circulară.

*

La Arad s'au întrunit foştii candidaţi ligişti la Cameră în campania electorală din Iulie 1927, în frunte cu dl dr Benea, sub preşedinţia dlui profesor I. C. Cătuneanu, în ziua de 4 Dec. şi s'a hotărât intensificarea propagandei L. A. N. C. împărţindu-se judeţul în sectoare, pentruca fiecare din luptători să poată lucra mai temeinic şi cu proprie răspundere în sectorul ce şi-a ales.

Ca urmare a propagandei: se vor organiza în fiecare comună comitete locale, având în frunte un prezident, conform Statutelor, care prezident va servi ca agent de legătură între comuna respectivă şi conducerea judeţeană. In urma consfătuirii dela 4 Decemvrie, vor fi convocaţi la Arad în ziua de 18 Dec. toţi fruntaşii luptători din judeţ sub preşedinţia dlui dr Dionisie Benea. Cititorii noştri vor afla despre hotărârile luate, mai amănunţit, în gazeta săptămânală a organizaţiei L. A. N. C. din judeţul Arad, în *„Voinţa Poporului"* care nu ar trebui să lipsească din casa nici unui bun Român.

In modul mai sus indicat, trebuie să procedeze preşedinţii de judeţe ai organizaţiei L. A. N. C. în toată ţara, pentruca evenimentele politice, în curs de rapidă desfăşurare, să ne găsească pregătiţi.



**Cred că ne omoară cu tăcerea.** In ziua de 4 Dec. dl I. C. Cătuneanu, profesor la Universitatea din Cluj a ţinut în Palatul Cultural din Arad, sub auspiciile „Astrei" de al cărui preşedinte, dl Teodor Botiş, a fost invitat, o conferinţă despre *Francmasonerie,* desvoltând cu documente incontestabile caracterul adânc disolvant şi revoluţionar al acestei secte secrete precum conducerea ei din umbră de către Jidani. Toţi intelectualii Aradului, afară de politicianii nărăviţi în rele şi jidoviţi, au asistat la interesanta conferinţă. P. S. S. Episcopul Aradului dr Comşia a binevoit a onora pe conferenţiar şi asistenţa cu prezenţa sa. Despre acest fapt nu a apărut nici un cuvânt de simplă informaţie în marile noastre ziare cotidiane. Cred conducătorii acelor gazete, cari pretind că-şi informează bine cititorii, că ne omoară cu tăcerea! Vă înşelaţi Domnilor, propaganda îşi urmează cursul şi străbate tot mai adânc în conştiinţa românească.

# INFORMAŢIUNI

Aflăm din ziarul „Patria“ din Cluj, numărul de 1 Dec. că alături de deputatul liberal şi profesorul universitar dela Bucureşti, dl *Mircea Djuvara,* figurează ca apărător al Jidanului Groedel în procesul contra Maramureşenilor şi fostul secretar general al L. A. N. C., dl *Valeriu Roman.* Acest domn când a ieşit din Ligă, pentrucă nu s'a ales deputat, şi a trecut în partidul liberal, ca să-şi mascheze felonia spunea în toate părţile că va susţine în mijlocul noului cămin politic mai departe ideile L. A. N. C. Iată, D-le cititor, cum le susţine!

S'a înhămat din greu la carul intereselor jidoveşti luptând să distrugă ultimul fort de rezistenţă al neamului din care se trage; s'a înhămat cu o desăvârşită servilitate la carul partidului liberal spre a apăra în faţa Inaltei Curţi de Casaţie şi a întregii opinii româneşti ticăloşiile aceluia care a intrat în istoria partidului liberal sub numele Constantinescu-Porcu. Iată-l pe Dl Valeriu Roman, care în primăvara anului 1926 cerea în întrunirile din judeţul Someş să tragă ori-cine cu revolverul în el, dacă toată viaţa lui va schimba o iotă din ce spune; iată-l pe acest domn, după un an jumătate, în Decembre 1927, slujind ca preot smerit la altarul memoriei lui Constantinescu-Porcu.

Iată Domnule cititor cam ce fel de oameni voesc să moralizeze viaţă noastră publică. Specimene de acestea vor veni să-ţi ceară votul, ca mari patrioţi şi oameni de caracter, la alegerile generale, în numele partidului care a nenorocit pe Moţi şi Maramureşeni cu prilejul aplicării reformei agrare. Sperăm că alegătorii de asta dată vor şti cum să-i trateze.

*

La Câmpu-Lung (Muscel) apare o foaie antisemită numită „Idealul Nostru“ care a avut buna ideie să informeze publicul românesc, despre măsurile curajoase şi patriotice luate de guvernul polon contra Jidanilor în aşa măsură, încât paraziţii sunt nevoiţi să plece. Ar fi bine ca guvernul nostru, fricos şi jidovit, să ia cunoştinţa ce fac vecinii; iar publicul românesc mulţumeşte ziarului „Idealul Nostru“ pentru preţioasele informaţiuni.

*

Salutăm cu bucurie şi încredere reapariţia „Cuvântului studenţesc“ din Bucureşti, pentrucă constatăm că nu face diplomaţie în chestiunea jidovească, ci spune adevărul crud şi trist aşa cum trebue să-l vadă şi să-l denunţe orice bun Român. Să se ferească tinerii dela preţioasa gezetă de amestecul dizolvant al partidelor politice zise de guvernământ, toate în strânsă complicitate cu Jidanii. Dându-le acest sfat, le dorim muncă rodnică şi dovada independenţii de caracter.

*

Pentru cei ce se informează de mersul băncii *Apărarea Naţională,* Bucureşti str. Regală No. 18, publicăm mai jos următoarea corespondenţă.

Bucureşti, 24 Noembrie 1927.
No. 1220 str. Regală No. 18

Domnului
Profesor I. C. Cătuneanu
membru în Consiliul de Administraţie
Cluj
str. G. Coşbuc No. 3

Referindu-mă la scrisoarea ce mi-aţi adresat cu privire la mersul băncei noastre, am onoarea a vă informa că situaţiunea aşa cum se prezintă astăzi, este cât se poate de mulţumitoare, faţă de posibilităţile de progres, pe care banca le-a avut până în prezent.

Banca a început operaţiunile la 12 Noembrie 1926, astfel încât anul acesta încheie primul bilanţ pe un an social întreg.

S'au distribuit tuturor acţionarilor certificatele provizori, cu două cupoane de dividend. Primul cupon se va plăti în cursul lunei Martie 1928.

Anul viitor, credem că certificatele provizorii le vom putea înlocui cu titluri definitive. Intârzierea este cauzată numai din motive de ecnomie şi nu are nici o importanţă pentru acţionari, întrucât certificatele provizorii au aceeaşi valabilitate ca şi titlurile definitive.

Operaţiunile băncei sunt conduse efectiv de un Comitet de Direcţiune, compus din 5 membri ai Consiliului de Administraţie.

Rugându-vă să binevoiţi a lua notă de toate acestea, vă rog a primi asigurarea deosebitei mele stime şi consideraţiuni, împreună cu dorinţa de a participa şi Dv. efectiv în viitor la conducerea operaţiunilor băncei, în al cărui Consiliul de Administraţie figuraţi, având astfel posibilitatea ca personal să aveţi cunoştinţă de mersul acestor operaţiuni.

Preşed. Consiliului de Administraţie
GENERAL Dr. MACRIDESCU
Preşedintele Regionalei „Unirea“
L. A. N. C. Focşani.

*

**Calcule de politiciani şi sufletul studenţimei.** Politicianii credeau că în congresul dela Oradea vor isbucni neînţelegeri între studenţi pe tema antisemită şi că se vor despărţi în două tabere, nimicindu-se între ele. S'a întâmplat tocmai contrariul: studenţimea într'un glas impunător hotărât şi entuziast a declarat solemn că *este* şi *rămâne* fundamental *antisemită.* Dlor politiciani, înbătrâniţi în şiretlicuri şi calcule meschine, vi s'a dat prilejul să meditaţi şi să încercaţi a vă revizui metodele.

*

Răspunsul d-lui Protopop senator naţional-ţărănisit, Dr. Steţiu, din Maramurăş în chestiunea ridicată de dl Filipciuc, relativă la procesul Maramureşenilor cu Jidanul *Groedel,* acest răspuns într'o chestiune personală îl vom publica în numărul viitor.

*

**Autoritate morală la liberali!** Aflăm din ziare că guvernul voind să-şi mai schimbe miniştri, s'ar lua in consideraţie persoana dlui Mircea Djuvara, ca viitor ministru. Amintim cititorilor nostri că acest ministeriabil a apărat pe Jidanul *Groedel,* vampirul Maramureşului, în contra obştiilor româneşti, constituite în composesorate de mai multe secole. Nu-i facem onoarea să întrebăm pe ministeriabilul liberal, dar întrebăm pe bunii Români: oare acest avocat — slugă la Jidani, cu ce autoritate morală va îndrăsni să vorbească de interese naţionale, ca ministru, când a luptat contra celor mai legitime interese naţionale în afacerea Groedel? Iată pe cine ridică la înalte demnităţi partidul zis „naţional-liberal“!

*

Aducem la cunoştinţa celor 4000 de abonaţi ai noştri apariţia publicaţiunii „Ecoul Vâlcei“ în comuna Păuşeşti-Otăsău (jud. Vâlcea), scrisă cu multă inimă în spirit naţionalist şi creştin, căutând să deschidă ochii populaţiei dela ţară asupra pericolului jidovesc, care ameninţă şi Oltenia. Dorim noului confrate viaţă lungă şi spor în ogorul naţiei noastre.

*

„Tribuna Românilor Transnistrieni“ care apare la Chişinău str. Iaşilor No. 5, să primească mulţumirile noastre pentru numărul 2 sosit la redacţie, apărut cu un material atât de bogat şi româneşte simţit. Pentru popularizarea celor două broşuri, îi stăm la dispoziţie, dacă va fi nevoie de mai multe exemplare, convinşi fiind că servim interesele aceluiaşi neam românesc, pentru a cărui propăşire, luminare şi apărare de năvala Iudaismului cotropitor luptă cu atâta hotărâre şi dezinteresare sora noastră dela Chişinău.

„Infrăţirea Românească“.